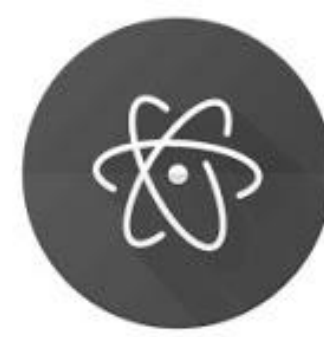

*БАДЬОРОГО
РАНКУ!*

Механічна
робота.
Кінетична
енергія.
Потужність

≡ Проблемне питання

Слово «робота» вживається дуже часто

Роботу виконують:

Вода

Повітря

Машини

☰ Проблемне питання

Роботу виконують:

Механізми

Будівельники

Вантажники

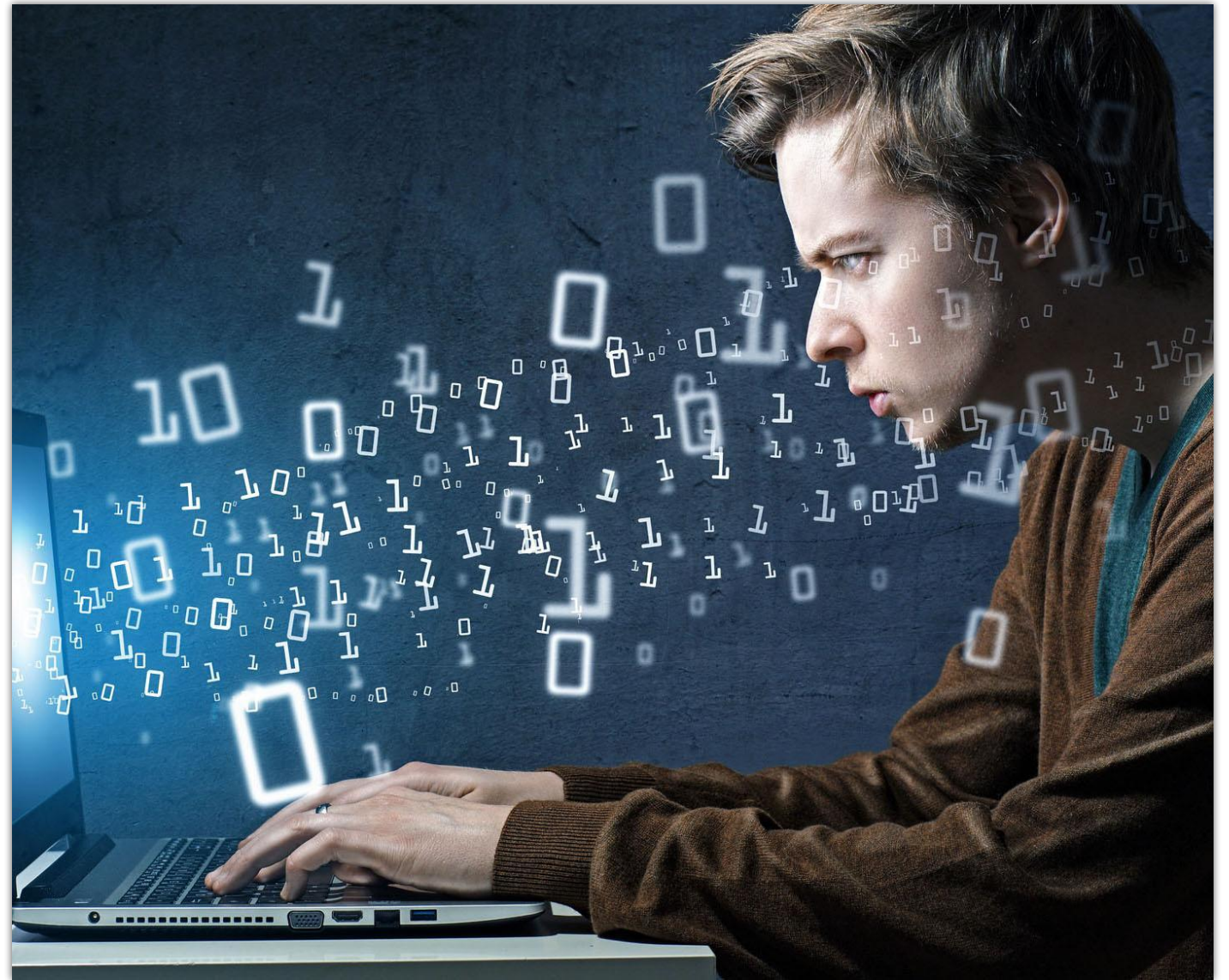

≡ Проблемне питання

Чи виконує
роботу
учень, який
нерухомо
тримає в
руках
портфель?

Чи виконує
роботу
програміст,
який, сидячи за
комп'ютером,
розв'язує
задачу?

**Механічна
робота** — це
фізична
величина, яка
характеризує
зміну
механічного
стану тіла

Механічна робота

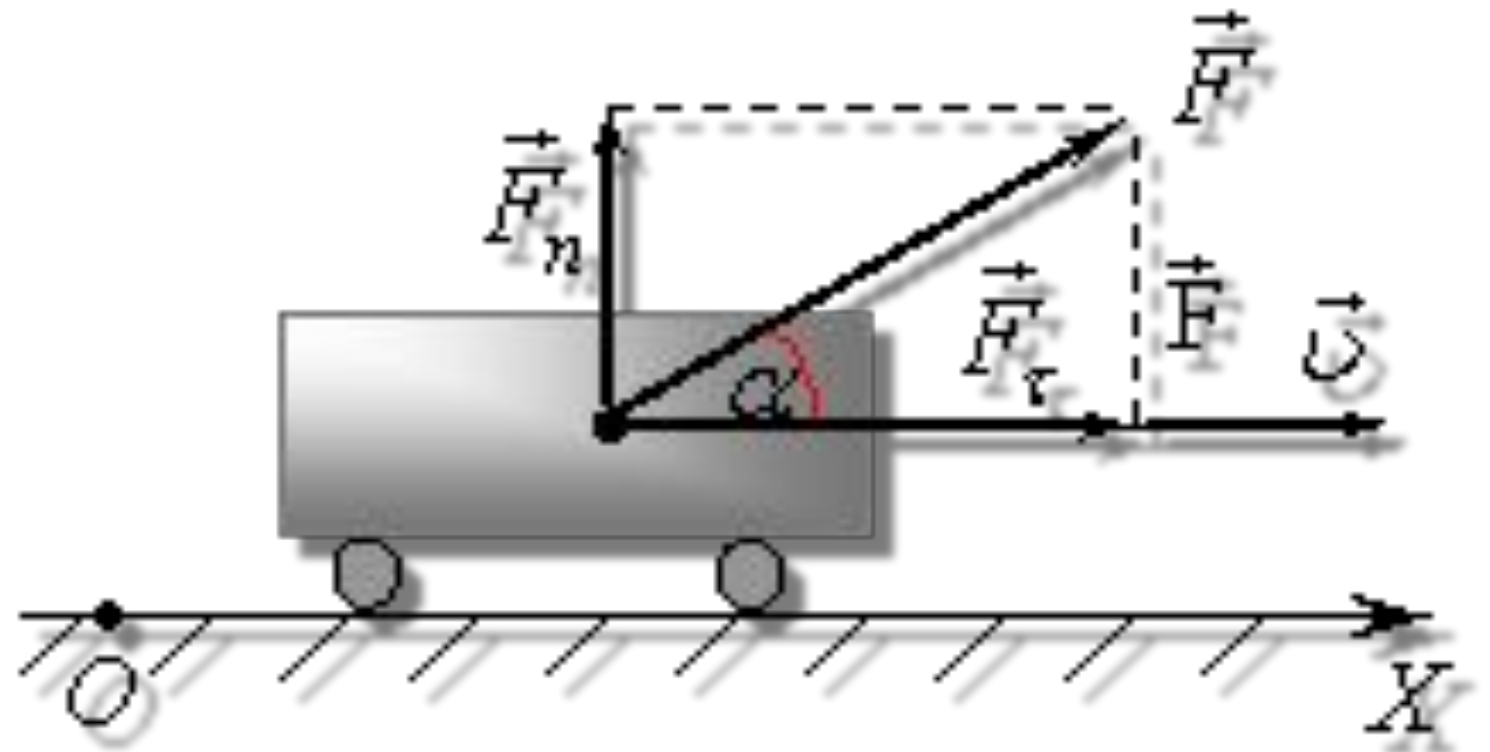
- **Робота сили дорівнює добутку модуля сили на модуль переміщення й на косинус кута між напрямом сили й напрямом переміщення.**

$$A = F s \cos \alpha$$

$A > 0$, якщо $\alpha < 90^\circ$;

$A = 0$, якщо $\alpha = 90^\circ$;

$A < 0$, якщо $\alpha > 90^\circ$.

$$1 \text{ Дж} = 1 \text{ Н} \cdot 1 \text{ м}$$

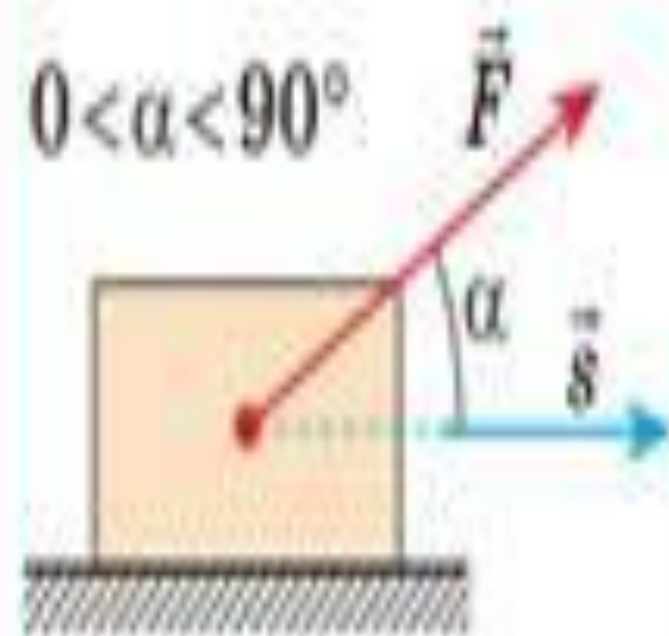
Джеймс
Джоуль

$$1 \text{ Дж} = 1 \text{ Н} \cdot 1 \text{ м}$$

1 Дж дорівнює механічній роботі, яку виконує **сила 1 Н**, **переміщуючи тіло на 1 м** у напрямку дії цієї сили.

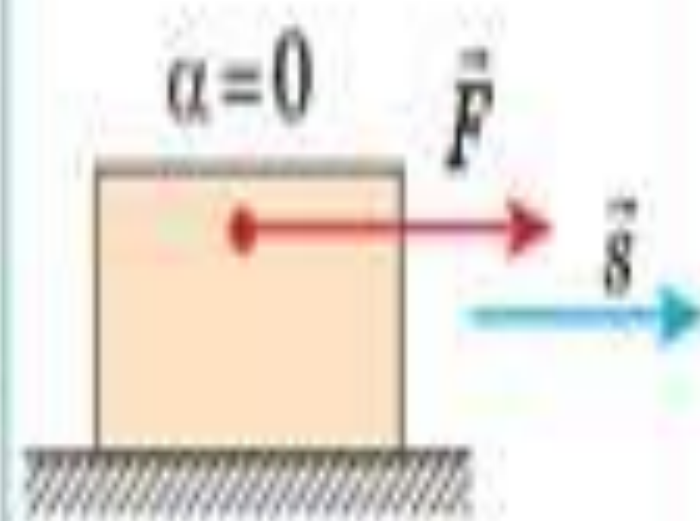

Робота додатна
 $A > 0$

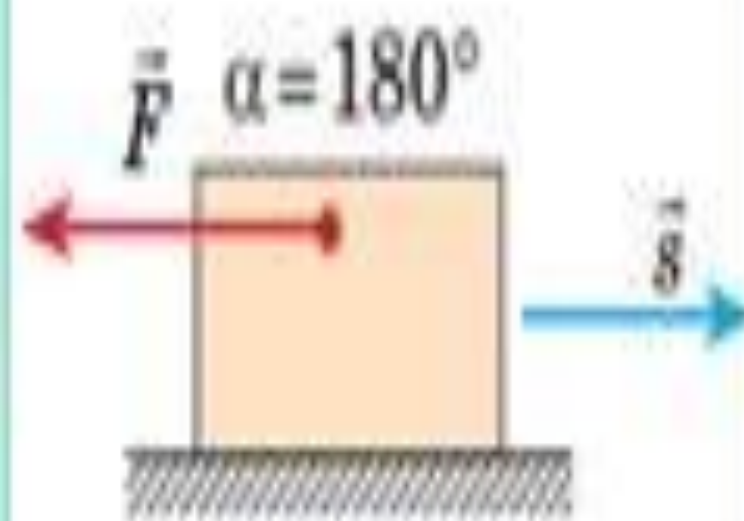

$$A = F s \cos \alpha,$$
$$\cos \alpha > 0$$

Робота від'ємна
 $A < 0$

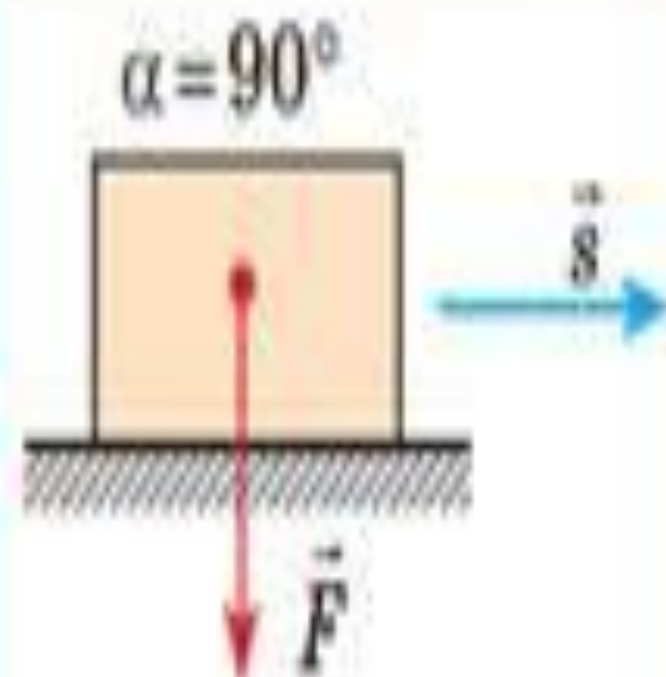

$$A = F s,$$
$$\cos \alpha = 1$$

$$A = -F s,$$
$$\cos \alpha = -1$$

Робота дорівнює
нулю $A = 0$

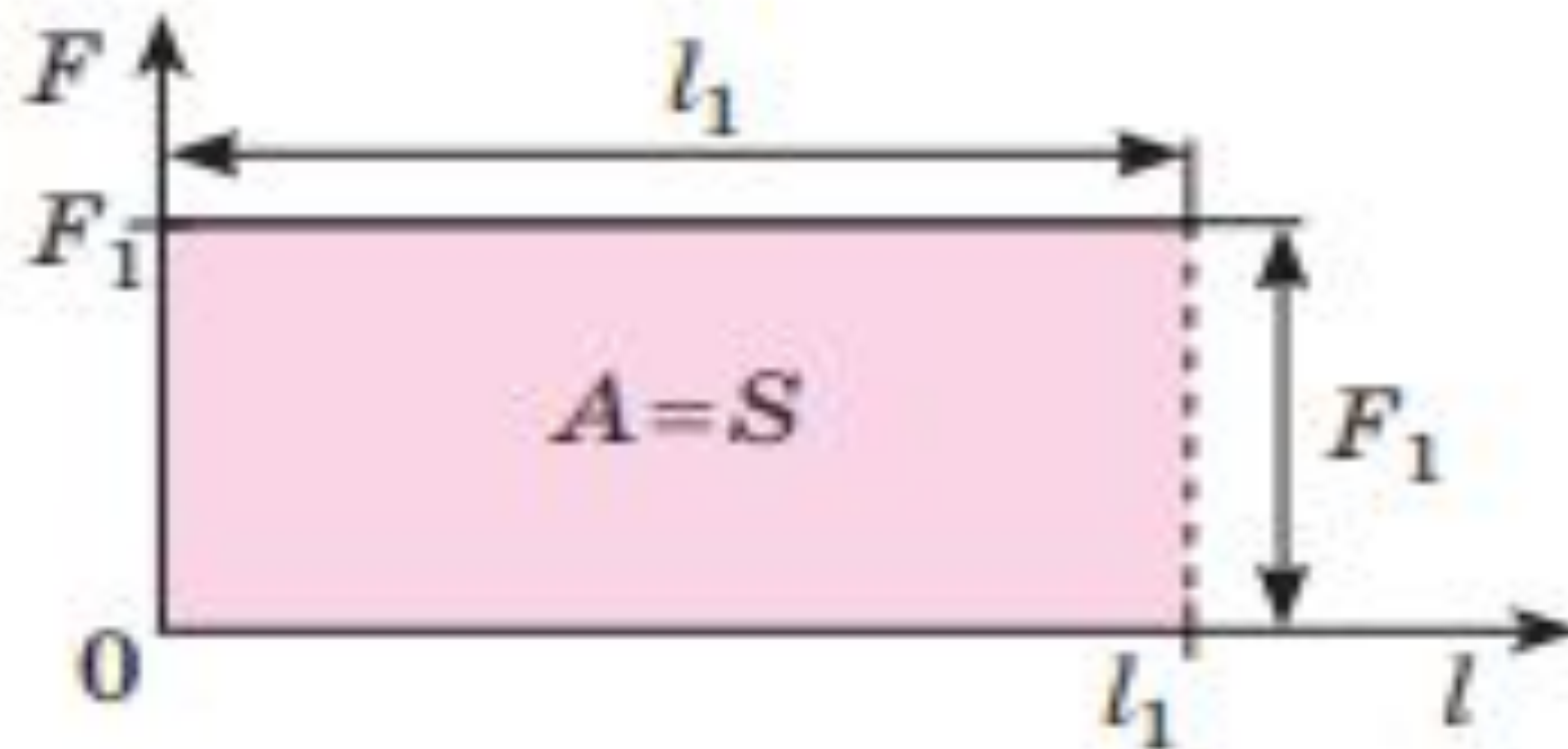

$$A = 0,$$
$$\cos \alpha = 0$$

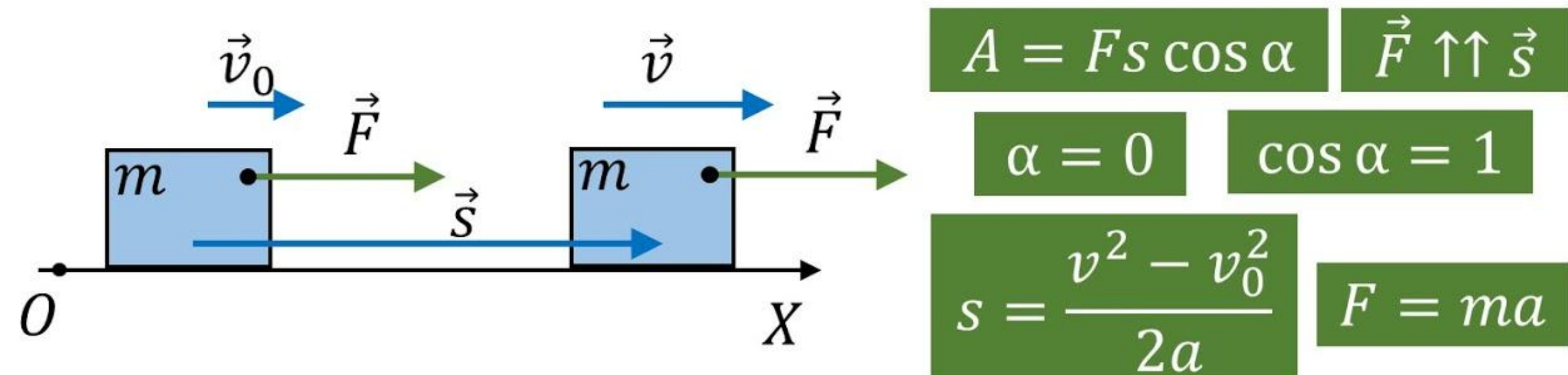

Графік залежності значення сили F від шляху l (переміщення)

- Якщо напрямок сили, яка діє на тіло, збігається з напрямком руху тіла, то робота цієї сили чисельно дорівнює площі фігури під графіком залежності сили від шляху (переміщення), який долає тіло.

Кінетична енергія тіла

$$A = ma \cdot \frac{v^2 - v_0^2}{2a} = \frac{m(v^2 - v_0^2)}{2}$$

$$A = \frac{mv^2}{2} - \frac{mv_0^2}{2}$$

Потужність

Хто виконає роботу швидше?

≡ Потужність

Потужність — це фізична величина, яка характеризує швидкість виконання роботи і дорівнює відношенню виконаної роботи до інтервалу часу, за який цю роботу виконано.

$$1 \text{ Др} = 1 \text{ Н} \cdot 1 \text{ М}$$

P — потужність

A — робота

t — час

$$1 \text{ Дж} = 1 \text{ Н} \cdot 1 \text{ м}$$

Джеймс
Ватт

$$1 \text{ Дж} = 1 \text{ Н} \cdot 1 \text{ м}$$

1 Вт дорівнює
потужності, за якої
протягом **1 с** виконується
робота **1 Дж**

☰ Потужність

Як визначити
потужність авто?

$$1 \text{ Дж} = 1 \text{ Н} \cdot 1 \text{ м} \quad 1 \text{ Дж} = 1 \text{ Н} \cdot 1 \text{ м} \quad 1 \text{ Дж} = 1 \text{ Н} \cdot 1 \text{ м} \quad 1 \text{ Дж} = 1 \text{ Н} \cdot 1 \text{ м}$$

$$1 \text{ Дж} = 1 \text{ Н} \cdot 1 \text{ м}$$

F — сила

v — швидкість

1. Візок з вантажем протягли на відстань **170 м**, прикладаючи горизонтальну силу **700 Н**. Яка **робота** при цьому була виконана?

2. Визначте роботу, виконану піднімальним краном при рівномірному підйомі тіла масою 5 т на висоту 5 м.

3. Яку потужність розвиває штангіст, якщо штангу масою **125 кг** він піднімає на висоту **70 см** за **0,3 с**?

4. Яку роботу здійснює двигун вентилятора потужністю **0,5 кВт** за **5 хвилин?**

Яку **роботу** називають **механічною**?

Наведіть **приклади**, коли тіла виконують **механічну роботу**.

Як визначають **механічну роботу**?

Назвіть одиниці механічної роботи.

У яких випадках робота не виконується?

Що таке потужність?

☰ Запитання для фронтального

За якою формулою **визначають**
потужність?

Які є **одиниці потужності?**

Як можна визначити механічну роботу,
знаючи **потужність двигуна і час**
протягом якого він працював?

Перевір себе!

- **1. Супутник запустили на орбіту Землі, чи виконує він роботу? Чи виконує роботу сила тяжіння, що діє на супутник, який рухається навколо Землі коловою орбітою?**
- **2. Чи виконує роботу сила тертя при русі по абсолютно гладенькій поверхні?**
- **3. Спортсмен підняв штангу. Чи виконує спортсмен роботу? Пояснити з точки зору фізики.**

- **1. Автомобіль масою 1,2 т рухається з прискоренням $1,5 \text{ м/с}^2$. Сила опору дорівнює 500 Н. Який шлях подолав автомобіль, якщо його двигун виконав роботу 230 кДж?**
- **2. Дрезина масою 3 т рухається з постійною швидкістю 10 м/с. Яку потужність вона розвиває, якщо коефіцієнт опору становить 0,02?**
- **3. Розрахувати потужність потоку води, що падає з греблі висотою 30 м, якщо щохвилини її витрачається 150 м^3**

Домашнє завдання

**Вивчити § 15, 16 (зробити конспект)
Вправа № 15.3, 15.5, 15.7**

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!